

Bijeenkomst van het "Contactorgaan voor Vogelstudie" in Utrecht,
op 11 december 1965

Evenals verleden jaar, vond een contact-bijeenkomst plaats van Bestuur en Technische Leden van genoemd Contactorgaan, met een aantal afgevaardigden van Vogelwerkgroepen en Vogelwachten. Vooruitlopend op het officiële verslag, dat t.z.t. zal worden uitgebracht door de Secretaris, de Hr. Steenman, alvast een aantal gegevens, die vermoedelijk onze VWG-leden zullen interesseren.

In totaal waren 37 personen aanwezig, waarvan wij noemen: Prof. de Vries, Voorzitter, die echter de leiding van de vergadering overdroeg aan Drs. Joh. J. Frieswijk, Vice-Voorzitter (tevens "technisch lid"). Hr. Steenman, secretaris.

De technische leden:

Hr. en Mevrouw Bloem - vogeltrek
Hr. Stam - nestkastonderzoek
Hr. Rooth - vertegenwoordiger RIVON
Hr. Braaksma - vertegenwoordiger Staatsbosbeheer
Hr. Philippona - nieuw technisch lid, i.v.m. een landelijk op te zetten inventarisatie van een beperkt aantal gemakkelijk herkenbare vogelsoorten (Zie "oproep tot medewerking", elders in dit Blad)

Van het RIVON tevens Hr. Timmermans.

VWG Amsterdam werd vertegenwoordigd door Mej. van Drooge, en HH. Straatman en Reijnders; laatstgenoemde tevens i.v.m. zijn toekomstige functie als "bewerker" bij het onderzoek Philippona.

De naam "Contactorgaan" werd nog weer eens onder de loupe genomen; veel buitenstaanders blijken daarbij nog steeds te denken aan een regelmatig verschijnende publicatie. Aan andere genoemde suggesties (contactcommissie, contactcentrum, contactraad, contact) bleken echter eveneens bezwaren te kleven, zodat besloten werd voorlopig de naam "Contactorgaan" maar te prolongeren.

Het résumé uit de jaarverslagen en toekomstplannen van de diverse VWG's en VBW's, ook over 1964 weer samengesteld door secretaris Steenman, bleek bij navraag wel in een behoefte te voorzien; hoewel het een tijdrovende bezigheid is, werd Hr. Steenman bereid gevonden ook over 1965 weer een verslag uit te werken en te distribueren. Aan de aanwezige leden werd verzocht wel zo spoedig mogelijk de nodige gegevens omtrent hun groepen, liefst in een zonder meer over te nemen vorm, aan de Hr. Steenman op te zenden.

Ter inleiding van het nieuw te starten "onderzoek Philippona" memoreerde vervolgens Prof. de Vries nogeens diverse vormen van inventariseren: broedvogels - niet-broedvogels; kwalitatief - kwantitatief; zeldzame, bedreigde soorten - ook gewonere soorten; samenstelling van de vogelbevolking in een bepaald afgerond gebied, al dan niet alleen kwalitatief, dan wel ook kwantitatief (bepalen aantallen territoria).

Van de broedvogelstand over het gehele land van bepaalde soorten is al vrij veel bekend (vb. ooievaar - lepelaar)

Op initiatief van de Heer Philippona (los van het RIVON, maar wel met de zegen daarvan) zal nu de medewerking worden gevraagd voor een landelijke inventarisatie van meer algemene soorten, waarbij men om te beginnen de keuze heeft bepaald op gemakkelijk herkenbare soorten, zodat door een bijzonder groot aantal vogelaars op betrouwbare wijze aan dit onderzoek kan worden deelgenomen.

Tevens heeft men soorten genomen met een ruime, algemene verspreiding over heel Nederland. De voor de eerste studiepriode van 3 jaren gekozen soorten zijn:

1. Fuut
Deze soort is ook in Engeland geteld. Het verloop van de broedvogelstand, van plaats tot plaats, en van jaar tot jaar, is een goede indicator voor de invloed van het gebruik van pesticiden.
2. Torenavalk
Zoals bekend, lijden de roofvogels gevoelige verliezen tengevolge van het gebruik van landbouwvergiften.
3. Grutto
Bij ons de meest algemene weidevogel; in de landen om ons heen geringer in aantal. Vroeg maaien beïnvloedt hierbij nadelig het aantal broedgevallen met goede afloop.
4. Huiszwaluw
Bewoonde nesten tellen.
5. Geelgors
Een zaadetende zangvogel, die in veel gebieden achteruit gaat.
6. Ter vergadering werd de ekster genoemd; in de "Oproep" is echter als zesde soort opgenomen de Dodaars.

Publicatie van de "Oproep tot medewerking" zal niet alleen in de Mededelingenbladen van de diverse VWG's etc. geschieden, maar ook bijv. in Het Vogeljaar.

Na de uiteenzetting van de Hr. Philippona volgden enige mondelinge verslagen van Technische Leden:

Hr. Bloem - trekonderzoek.

Vooruitlopend op het verslag, dat t.z.t. in Het Vogeljaar zal verschijnen, vertelde de Hr. Bloem reeds een en ander over de resultaten van 1965. Dit was het 13de jaar dat groep Haarlem, geassisteerd door een aantal over het gehele land verspreide medewerkers, zich hiervoor inzette. O.a. werd van 25 september tot 7 november dagelijks de observatiepost bezet.

Hr. Rooth - RIVON

heeft niets toe te voegen aan zijn mededelingen van verleden jaar.

Hr. Braaksma - Staatsbosbeheer, vestigt er de aandacht op, dat er steeds meer publicaties beschikbaar komen inzake z.g. "streek-avifauna's". Hij noemt o.a.: (* = in bewerking)

- * Ameland - Pereboom-Voller
- * Vlieland - Spaans
- Texel - Mantje en van Orden (binnenkort verschijnt nieuwe editie)
- Terschelling - Tanis
- * Rottumeroog - Braaksma
- * Griend - Braaksma
- * Groninger Waddenkust - Braaksma
- * Utrecht - Alein
- Limburg - Hens (prijs f 40.--)
- Zuid-Beveland
- Twente - als KNNV Wetensch. mededeling
- * Noord-Holland boven Noordzeekanaal - van Orden met VWG
- * Noord-Brabant - van Erven c.s.
- Den Haag met omgeving - Waldeck
- Wageningen - VWG
- Castricum - VWG
- Marken - Swart
- Biesbosch - Lebrét en Verhey, met aanvulling van Heyligers c.s.

(Het Amsterdamse Bos werd wél genoemd, doch, zoals bekend, is hiervan nog geen volledige Avifauna gepubliceerd; deze is er slechts van de "bosvogels" van de z.g. Noordkant (zie Meded. Blad 1965-II), terwijl ook de z.g. "kalender" van HH. Brander, de Groot en Straatman een stap in de richting zou kunnen worden genoemd. vDr)

Hr. Stam - nestkastonderzoek

Het in het voorjaar van 1965 (tijdig vóór het broedseizoen) gedistribueerde stencil met aanwijzingen o.a. over afmetingen, vorm en beste plaatsing van nestkasten, ondervond zeer veel appreciatie en leidde tot 32 contacten (30 Nederland, 2 België).

Over 1965 kwamen tot nu toe nog maar 8 verslagen binnen, alle vanuit Nederland. Over 1964: 15 verslagen Nederland + 2 verslagen uit België.

De verslagen over 1964 omvatten 20 soorten, verdeeld over:

1800 nestkasten in Nederland

7700 nestkasten in België (Universiteit van Gent en Belgische Natuurreservaten).

	<u>België</u>	<u>Nederland</u>
koolmees	1314	692
pimpelmees	871	174
kuifmees	79	38
zwarte mees	233	31
matkop	310	2
glanskop	182	1
gekraagde roodstaart	59	118
bonte vliegenvanger	6	58
grauwe vliegenvanger	-	5

	<u>België</u>	<u>Nederland</u>
spreeuw	0	43
ringmus	211	26
huismus	-	12
kauw	-	21
boomkruiper	11	6
boomklever	5	2
draaihals	-	6
holenduif	-	1
winterkoning	27	-
torenavalk	-	1
bosuil	-	1

Uit één en ander blijkt, dat het aantal kool- en pimpelmezen dat in nestkasten broedt, zich verhoudt tot het aantal van alle andere soorten tezamen, als 12 : 1. Dit is zeer ongunstig (z.g. interspecificke concurrentie). In België was deze verhouding enige jaren geleden 14 : 1.

Er is nu een Belgische Stichting, die proeven doet met nieuwe kastmodellen, om te trachten te bereiken, dat andere soorten zich omhoog werken.

Als eerste gebruikte men selectieve nestkasten met een bodemoppervlak van 10 x 10 cm, slechts 14½ cm hoog. Vooral ongeverfd hout en géén carbolineum. (binnenwerkse maten)

In de lente van 1965 stelde men echter z.g. superselectieve nestkasten in gebruik: 6 x 6 cm, bij een hoogte van 10 cm. Deze leidden tot 35 matkop-broedgevallen, terwijl er geen enkele kool- of pimpelmees zich in een dergelijke kast vestigde.

Bij deze kasten speelde de grootte van de vlieggatopening geen enkele rol; ook is men op grond van praktijkervaringen afgestapt van de stelling, dat nestkasten niet hoog mochten hangen.

Dringend wordt medewerking gevraagd voor verdere onderzoeken op dit gebied, landelijk, op grotere schaal. Er zou bijv. een mogelijkheid zijn dat een plaatselijk te groot aantal mezenbroedgevallen (dankzij nestkasten) de tjiftjafstand ter plaatse zou blijken te benadelen.

Hr. P.B. Jansen - fenologie, was tot zijn spijt verhinderd de bijeenkomst bij te wonen. Hr. Steenman rapporteert echter de medewerking in het voorjaar van 1965 aan de fenologische waarnemingen over een aantal soorten in het kader van de "International Youth Federation for the Study and Conservation of Nature". Hr. Jansen zond formulieren rond en ontving er 33 ingevuld terug. De resultaten werden door hem verwerkt in een overzicht d.d. 1 juli 1965, dat aan alle leden van het Contactorgaan werd toegezonden.

De gegevens werden naar Stockholm doorgezonden; Hr. Jansen ontving daarvandaan echter nog geen commentaar.

Moj. Mr. J.H.U. van Drooge

vDr/vDr
 december 1965